

БЮЛЕТИН

Решения на ЕСПЧ

по дела срещу

България

Брой 22
Април – Юни
2022 г.

Бюлетинът е разработен в рамките на предефиниран проект № 5 „Засилване на националния капацитет за ефективно изпълнение на решенията на Европейския съд по правата на човека“ рег. № 93-00-77/04.03.2020 г, с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021 г. по Програма “Правосъдие” .

Цялата отговорност за неговото съдържанието се носи от бенефициента и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на програмния оператор или на донора.

За донора

Целта на финансовият механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм 2014-2021 г. (ФМ на ЕИП и НФМ) е намаляване на икономическите и социални различия и укрепване на двустранните отношения чрез партньорски проекти, обмен на опит и добри практики.

България е четвъртият най-голям получател на средства: 210,1 млн. евро.

Норвежкия финансов механизъм осигурява 95,1 млн. евро, предоставени от Норвегия.

Съставител:

Дирекция „Процесуално представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека”, Министерство на правосъдието

Контакти за кореспонденция:

Електронна поща: project5@justice.government.bg

Интернет страница: <http://humanrights.bg/>

ФБ страница на Програма „Правосъдие“: <https://www.facebook.com/MJNFM>

Съдържание¹

„Игнатов срещу България“, жалба № 50494/19.....	6
„Димов срещу България“, жалба № 14642/15.....	8
„Рока България АД срещу България срещу България“, жалба № 47080/14.....	10
„У. Р. срещу България“, жалба № 23614/20	11
„Али Реза срещу България“, жалба № 35422/16	15
„Куцарови срещу България“, жалба № 47711/19	18
„И. Г. Д. срещу България“, жалба № 70139/14	21
„Стоянова срещу България“, жалба № 56070/18.....	25
„Христова и други срещу България“, жалба № 48411/15	27
„I. В. срещу България“, жалба № 105/14.....	28
„ГБМ Метал ЕООД и НОРЕКС ТК ООД срещу България“, жалба № 10843/14	31
„Кехайов срещу България“, жалба № 31067/15	33
„Угринова срещу България“, жалба № 75025/17	35
Приятелски споразумения и едностранни декларации.....	37

---

¹ Решенията на камара по същество стават окончателни при условията на чл. 44 § 2 от Конвенцията:
а) когато страните заявят, че няма да поискат делото да бъде отнесено до голямата камара; или
б) три месеца след датата на решението, ако не е поискано отнасяне на делото до голямата камара;
или
в) когато съставът на голямата камара отхвърли молбата за отнасяне, подадена съгласно член 43.

Решенията на комитет по същество при наличието на установена практика на Съда по разглеждания въпрос са окончателни (чл. 28 § 1 б) и § 2 от Конвенцията). Окончателни са и решенията по допустимост (чл. 28 § 1 а) и § 2 от Конвенцията).

■ Каталог на решенията

Член 2

Право на живот

1. [„Куцарови срещу България“, жалба № 47711/19](#)

Член 3

Забрана на изтезанията

1. [„Игнатов срещу България“, жалба № 50494/19](#)
2. [„У.Р. срещу България“, жалба № 23614/20](#)
3. [„Чивчибашиев и др. срещу България“, жалба № 2574/21 и 3 др., приятелско споразумение](#)
4. [„Богданов и др. срещу България“, жалба № 45614/20 и 2 др., приятелско споразумение](#)
5. [„Димитров и др. срещу България“, жалба № 7102/21 и 4 др., приятелско споразумение](#)

Член 5

Право на свобода и сигурност

1. [„Али Реза срещу България“, жалба № 35422/16](#)
2. [„И. Г. Д. срещу България“, жалба № 70139/14](#)

4

Член 6

Право на справедлив съдебен процес

1. [„Димов срещу България“, жалба № 14642/15](#)
2. [„Кехайов срещу България“, жалба № 31067/15, решение по допустимост](#)

Член 7

Неналагане на наказание без закон

1. [„I. В. срещу България“, жалба № 105/14, решение по допустимост](#)

Член 8

Право на зачитане на личния и семейния живот

1. [„Христова и други срещу България“, жалба № 48411/15](#)
2. [„Петков срещу България“, жалба № 6580/15, приятелско споразумение](#)

Член 14

Забрана на дискриминацията

1. [„Стоянова срещу България“, жалба № 56070/18](#)

Член 1 от Протокол № 1

Защита на собствеността

1. [„Рока България АД срещу България срещу България“, жалба № 47080/14](#)

2. [„ГБМ Метал ЕООД и НОРЕКС ТК ООД срещу България“, жалба № 10843/14](#), решение по допустимост
[„Угринова срещу България“, жалба № 75025/17](#), решение по допустимост
3. [„Лазаров срещу България“, жалба № 56605/15](#), приятелско споразумение

Член 2 от Протокол № 4

Свобода на придвижване

1. [„Илиев срещу България и Русия“, жалба № 7743/10](#), приятелско споразумение

Член 4 от Протокол № 7

Забрана за повторно осъждане или наказание

1. [„Велев срещу България“, жалба № 11681/16](#), едностранна декларация

■ „Игнатов срещу България“
жалба № 50494/19

Решение от 03.05.2022 г.²

**Нарушения на чл. 3 от Конвенцията в
материален и процесуален аспект**

ЕСПЧ установява нарушения на чл. 3 от Конвенцията в материален и процесуален аспект във връзка с оплаквания за малтретиране по време на полицейска операция и липса на ефективно разследване. Според заключението на Съда дори да се допусне, че жалбоподателят е оказал известна съпротива на полицейските служители, то интензитетът на приложената срещу него сила не е била пропорционална и необходима с оглед на конкретните обстоятелства. ЕСПЧ счита, че проведената предварителна проверка по случая не е била достатъчно задълбочена. Съдът отбелязва, че липсва обяснение за произхода на нараняванията на жалбоподателя и посочва редица процесуално-следствени действия, които не са извършени, въпреки че са били необходими, за да се проверят противоречивите версии на жалбоподателя и на полицейските служители.

Фактите и оплакванията На 20 ноември 2017 г., между 7:30 и 11:00 ч. е проведена полицейска операция в автомивка в гр. София, където жалбоподателят работел. Той твърди, че е нападат от двама непознати мъже в цивилни дрехи, които със сила го издърпали от автомобила на клиент, повалили го на земята и го удряли с палки. Едва след като е вкаран в сградата на автомивката, където според него побоят е продължил, разбира, че тези лица са полицаи. В същия ден жалбоподателят е прегледан от лекар и му е издадено медицинско удостоверение за установените наранявания по гърба, дясната ръка и челото.

Впоследствие г-н Игнатов подава жалба срещу полицейските служители. В рамките на предварителна проверка са разпитани редица свидетели и са събрани писмени доказателства. С постановление от 16.03.2019 г. прокурор при Софийска районна прокуратура отказва да образува наказателно производство. Позовавайки се на писмените

² <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-217110>

обяснения на полицейските служители, без да взема предвид показанията на жалбоподателя и на другите свидетели, прокурорът заключава, че г-н Игнатов е нападнал полицаите, което породило необходимостта спрямо него да бъде използвана физическа сила и да му бъдат поставени белезници. Това постановление е потвърдено от Софийска градска прокуратура. Без уважение са оставени всички последващи жалби до по-горестоящите прокурори.

Пред ЕСПЧ жалбоподателят повдига оплакване по чл. 3 от Конвенцията (забрана на изтезанията или нечовешко или унижително отношение) като твърди, че е малтретиран по време на полицейска операция, както и че не е проведено ефективно разследване по случая.

Правото

ЕСПЧ постановява, че е налице нарушение на чл. 3 от Конвенцията в материален аспект. Според Съда представеното медицинско удостоверение доказва, че в деня на нападението срещу него, жалбоподателят е удрян с тъпи предмети, което кореспондира с неговата версия за събитията. Тя намира потвърждение и в свидетелските показания на няколко очевидци. Нито използването на техники за имобилизация, нито поставянето на белезници, могат да доведат до специфичните наранявания по тялото на жалбоподателя. Според заключението на ЕСПЧ, дори да се допусне, че жалбоподателят е оказал известна съпротива, то интензитетът на приложената срещу него сила не е била пропорционална и необходима с оглед на конкретните обстоятелства.

Съдът постановява, че е налице нарушение на чл. 3 от Конвенцията и в процесуален аспект. ЕСПЧ посочва, че проведената предварителна проверка не е била достатъчно задълбочена. Не са положени усилия да се установи произходът на нараняванията по тялото на жалбоподателя и да се проверят задълбочено противоречивите версии на г-н Игнатов и на полицейските служители. Съдът счита, че при конкретните обстоятелства, за да бъдат изяснени релевантните факти и оценена правдоподобността на двете версии, е трябвало да се извършат очна ставка, оглед на помещенията, претърсване и изземване, медицинска експертиза. ЕСПЧ намира, че при липсата на такива процесуално-следствени действия и на обяснение за произхода на нараняванията на жалбоподателя, заключенията на прокурора, че няма данни за извършено престъпление, са прибързани и неубедителни.

ЕСПЧ присъжда на жалбоподателя обезщетение за неимуществени вреди в размер на 10 000 евро, както и 1022, 58 евро за разходи и разноски.

■ „Димов срещу България“
жалба № 14642/15

Решение от 03.05.2022 г.³

Нарушение на чл. 6 § 1 от Конвенцията
Нарушение на чл. 1 от Протокол № 1

Делото касае оплакване за неоправдано забавяне на реституционна процедура. ЕСПЧ приема, че е налице нарушение на чл. 6 § 1 от Конвенцията поради отказа на Общинска служба по земеделие (ОСЗ) – Сливен, в продължение на дълги години, да изпълни окончателно решение на ВКС, с което е признато правото на реституция. ЕСПЧ счита, че неизпълнението на окончателното съдебно решение и допуснатото петнадесет годишно забавяне, са в нарушение и на правото на жалбоподателя да се ползва мирно от своите притежания (чл. 1 от Протокол № 1).

**Фактите и
оплакванията**

Бащата на жалбоподателя бил един от наследниците на К. Ю. След като първоначално е признато правото на възстановяване на земи само на част от неговите наследници, през 1997 г. останалите инициират съдебно производство. С окончателно решение на ВКС от 27.09.2002 г. е признато правото на всички наследници на възстановяване на всички заявени имоти, с изключение на два. Въпреки това, в продължение на дълги години ОСЗ – Сливен отказва да изпълни съдебното решение, посочвайки, че не може да идентифицира двата имота, които не следва да се реституират, тъй като са описани с техните граници преди колективизацията. ОСЗ – Сливен указва на наследниците, че трябва да сключат спогодба за земята, която няма да бъде възстановена. Едва на 24.10.2016 г. ОСЗ издава решение, с което признава правото на възстановяване на собствеността на наследниците. Това решение не е предшествано от спогодба между правоимащите. То е обжалвано по съдебен ред и изменено от Административен съд – Сливен на 18.07.2017 г. Има данни, че дори след него, кадастралните планове необходими за приключване на процедурата не са издадени по отношение на част от имотите. В съответствие с наследствения си дял жалбоподателят има право на възстановяване на 6000 кв. м.

Пред ЕСПЧ жалбоподателят се оплаква от забавянето в реституционната процедура.

³ <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-216936>

Правото Съдът намира, че оплакванията следва да бъдат разгледани по чл. 6 § 1 от Конвенцията (право на справедлив съдебен процес) и чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията (защита на собствеността).

Правителството повдига възражение за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита, тъй като жалбоподателят и неговият баща (преди да почине) са могли да поискат тълкуване или допълване на окончателното съдебно решение от 27.09.2002 г. Освен това, не са оспорили решенията, приети преди 1997 г., в рамките на реституционната процедура. Съдът посочва, че на национално ниво никога не се е твърдяло, че съдебното решение е неясно или непълно. Съдилищата са се произнесли по исковете, така както са били представени, а всяко объркване при тяхното изпълнение изглежда е породено от реституционните механизми. Съдът отхвърля и втория аргумент, като посочва, че жалбоподателят и неговият баща са се възползвали от най-очевидното средство за защита, а именно иск на основание чл. 14, ал. 4 от ЗСПЗЗ. ЕСПЧ отхвърля и възражението за неспазване на шестмесечния срок за подаване на жалбата.

Разглеждайки оплакванията по същество, ЕСПЧ приема, че са налице нарушения на чл. 6 § 1 от Конвенцията и на чл. 1 от Протокол № 1.

Съдът приема, че процедурата е приключила на 18.07.2017 г., т.е. след петнадесет години. Във връзка с аргумента на правителството, че вината за забавянето е на наследниците, които не са постигнали спогодба, ЕСПЧ отбелязва, че на два пъти националните съдилища са постановявали за необоснован отказът на ОСЗ да се съобрази с решението на ВКС от 27.09.2002 г. въз основа на този мотив. Отказът на ОСЗ е прогласен за нищожен с решение на Районен съд – Сливен от 9.07.2009 г. Освен това, решението на ОСЗ от 24.10.2016 г. в частта, в която е отказано продължаване на процедурата докато наследниците не уредят споровете за дяловете си, е прогласено за нищожно с окончателно решение на Административен съд – Сливен от 18.07.2017 г. Административният съд посочва, че наследниците вече са постигнали съгласие за дяловете си, отразено в решението от 27.09.2002 г. и ОСЗ не може да изисква каквито и да е допълнителни стъпки в тази насока.

С оглед изводите на националните съдилища за незаконосъобразността на повтарящите се откази на ОСЗ да се съобрази със съдебното решение от 27.09.2002 г. и фактът, че това е довело до петнадесет годишно забавяне в неговото изпълнение, ЕСПЧ намира, че тези откази са в нарушение на чл. 6 § 1 от Конвенцията. Съгласно чл. 6 § 1 окончателните съдебни решения следва да бъдат изпълнени без необосновано дълги забавяния.

Съдебното решение от 27.09.2002 г. също така е породило „легитимни очаквания“ на жалбоподателя за реституция, поради което приложение намира чл. 1 от Протокол № 1. Неизпълнението на окончателното съдебно решение и допуснатите забавяния, коментирани по-горе, са в нарушение и на правото на жалбоподателя да се ползва мирно от своите притежания.

ЕСПЧ отхвърля претенциите на жалбоподателя за присъждане на обезщетение за претърпени имуществени вреди. Съдът му присъжда обезщетение за неимуществени вреди в размер на 4000 евро.

■ „Рока България АД срещу България
срещу България“
жалба № 47080/14

Решение от 03.05.2022 г. ⁴

Нарушение на чл. 1 от Протокол № 1

Делото касае отнемането в полза на държавата на внесена в България пратка, наред с наложената на дружеството имуществена санкция в размер на неплатени мита поради сгрешен тарифен код в митническата декларация. Съдът отбелязва, че стойността на конфискуваната стока е деветнадесет пъти по-висока от понесената от държавата вреда. Поради това счита, че конфискуването на цялата стока наред с имуществената санкция е непропорционално.

**Фактите и
оплакванията**

През 2012 г. след изпълнение на митническите формалности и заплащане на мита, дружеството жалбоподател внася в България 1220 душ бара за окачване. След извършена проверка, митническите органи установяват, че тарифният код, посочен в митническата декларация, е неправилен. На дружеството е наложена имуществена санкция в размер на неплатените мита, а именно 757,70 лв. и е постановено отнемане в полза на държавата на цялата пратка, на стойност 14 684,34 лв.

Дружеството обжалва наказателното постановление по съдебен ред. Първоинстанционният съд уважава жалбата и отменя наказателното постановление, но с окончателно решение от 21.12.2013 г. Административен съд – Варна отменя първоинстанционния акт, като намира, че правилният тарифен код е този, посочен от митническите органи.

Пред ЕСПЧ, позовавайки се на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията (защита на собствеността), дружеството се оплаква, че конфискацията на стоката представлява необоснована намеса в правото му на мирно ползване на неговите притежания.

Правото

ЕСПЧ отхвърля възражението на Правителството за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита като посочва, че дружеството е повдигнало по същество оплакванията, основани на чл. 1 от Протокол № 1 пред националните власти. Дружеството жалбоподател не може да бъде упрекнуто, че не е поддържало в хода на проведеното съдебно производство позицията, че стойността на конфискуваните стоки е

⁴ <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-214673>

непропорционална по отношение на претърпяната от държавата вреда или спрямо тежестта на нарушението, тъй като националното законодателство в релевантния период е предвиждало задължително отнемане на стоката.

Съдът приема тезата на правителството, че намесата в правото на дружеството на мирно ползване на неговите притежания е била предвидена в закона и е преследвала легитимна цел. ЕСПЧ обаче счита, че властите не са постигнали справедлив баланс между публичния интерес и правата на дружеството. Съдът отбелязва естеството на нарушението – единственият пропуск на дружеството е посочването на грешен тарифен код. По отношение на наложеното наказание Съдът отбелязва, че стойността на конфискуваната стока е деветнадесет пъти по-висока от понесената от държавата вреда, както и че наложената имуществена санкция покрива претърпяната вреда. Поради това конфискуването на цялата стока наред с имуществената санкция, изглежда непропорционално и дружеството е понесло прекомерна тежест. Следователно е налице нарушение на чл. 1 от Протокол № 1.

Съдът присъжда на дружеството жалбоподател обезщетение за имуществени вреди в размер на 7 507.98 евро, както и 860 евро за разходи и разноски.

■ „У. Р. срещу България“ жалба № 23614/20

Решение от 17.05.2022 г.⁵

Нарушение на чл. 3 и чл. 8 от Конвенцията

Делото касае оплаквания, че проведеното разследване по твърденията на жалбоподателката за изнасилване, не е ефективно. Съдът отбелязва, че разследването е започнало незабавно и са извършени множество процесуално-следствени действия, поради което изглежда, че същото е достатъчно задълбочено. ЕСПЧ обаче счита, че са допуснати съществени забавяния след връщането на материалите от окръжната на районната прокуратура поради това, че са налице данни за извършено съвкупление с лице под 14 г., но не и за изнасилване. Съдът счита за парадоксално, че без да са събрани нови доказателства, районният прокурор намира, че е налице основание да спре производството поради неразкриване на извършителя. ЕСПЧ посочва, че въпреки събраните доказателства за извършено съвкупление с лице под 14 г., указанията, дадени от окръжния прокурор и становището

⁵ <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-217255>

на адвоката на момичето, няма никакво заключение по отношение на това деяние, не е образувано наказателно производство и не са предприети никакви действия по разследване. Поради изложеното Съдът счита, че е налице нарушение на чл. 3 и чл. 8 от Конвенцията.

Фактите и оплакванията Жалбоподателката е от ромски произход. На 20.05.2015 г., когато тя е на 13 г. и 11 м., нейната майка подава жалба в полицията, че момичето е станало жертва на изнасилване от четирима мъже от квартала, извършено трикратно през предходните дни и седмици. В същия ден мъжете са разпитани, извършени са огледи на техните домове и са събрани доказателства. На 21.05.2015 г. Софийска окръжна прокуратура (СОП) посочва, че от първоначалните следствени действия не може да се заключи наличието на принуда, поради което деянията не могат да бъдат квалифицирани като изнасилване (чл. 152 от Наказателния кодекс), а като съвкупление с лице, ненавършило 14-годишна възраст (чл. 151 НК). Поради това досъдебното производство е изпратено на Районна прокуратура – Ботевград.

На 10.07.2015 г., след допълнителни разпити на свидетели, районният прокурор постановява материалите да бъдат изпратени по компетентност на СОП, тъй като намира, че е била упражнена принуда или възползване от безпомощно състояние, и следователно се касае за изнасилване.

Впоследствие са извършени множество действия по разследването, включително нови разпити на всички замесени лица, на няколко свидетели, медицински и психиатрични експертизи на жалбоподателката и на заподозрените, сравнителни биологични анализи (съдебномедицински експертизи на веществени доказателства), ДНК експертиза. Жалбоподателката е разпитвана неколkokратно в присъствието на инспектор БППМН. Четиримата заподозрени отричат да са я изнасили, а един от тях признава, че е имал доброволен сексуален контакт с нея към края на м. април 2015 г.

На 25.09.2017 г. прокурор при СОП намира, че показанията са противоречиви, експертните заключения не позволяват да се заключи със сигурност, че на датите, сочени от жалбоподателката, е осъществен полов акт, още по-малко такъв, който не е бил по взаимно съгласие. Разследването разкрива, че момичето е имало сексуален контакт през м. април или м. май 2015 г., което би могло да представлява съвкупление с лице, ненавършило 14-годишна възраст, и връща материалите на РП-Ботевград, в чиято компетентност е разследването на това престъпление.

На 15.12.2017 г. районният прокурор предявява разследването на жалбоподателката. Нейният адвокат прави искане да бъдат намерени още свидетели. На 16.02.2018 г. разследването отново е предявено, като е посочено, че не са намерени нови свидетели. Адвокатът на жалбоподателката прави искане четиримата мъже да бъдат привлечени в качеството на обвиняеми за изнасилване или съвкупление с лице, ненавършило 14 г.

На 26.06.2018 г. районният прокурор спира наказателното производство като посочва, че въпреки извършените следствени действия, не е разкрит извършителят. Неговото постановление е потвърдено от районния съд на 8.10.2019 г. И според него извършването на изнасилване не се установява въпреки задълбоченото разследване и че са необходими последващи действия за установяване на извършителите. Съдът също така посочва, че са налице данни за престъпление по чл. 151 НК.

След подадена жалба от адвоката на момичето, на 19.06.2020 г., районният прокурор отказва да възобнови производството, посочвайки, че не са установени нови заподозрени или свидетели.

Пред ЕСПЧ жалбоподателката повдига оплаквания по чл. 3 (забрана на изтезанията или нечовешкото, или унижително отношение) и чл. 8 (право на зачитане на личния и семейния живот) от Конвенцията, че проведеното разследване по твърденията за изнасилване, не е ефективно.

Правото Разглеждайки оплакванията по същество, ЕСПЧ припомня, че приложимите принципи относно процесуалните задължения на държавата по чл. 3 и чл. 8 са изложени в решенията по делата „X и други срещу България“ (ГК, жалба № 22457/16), „Y. срещу България“, (жалба № 41990/18) и „Z срещу България“, (жалба № 3925717).

Съдът отбелязва, че в настоящия случай, разследването е започнало незабавно след подаденото оплакване и са извършени множество процесуално-следствени действия, поради което изглежда, че същото е достатъчно задълбочено. Освен това, противно на твърдението на жалбоподателката, от представените пред ЕСПЧ доказателства не изглежда властите да са се ограничили до изследване на преки доказателства за физическа съпротива или да са проявили предубеденост при формулиране на въпросите към нея. Точно обратното, от формулировката на въпросите и извършените редица експертизи, става видно, че разследващите са се опитали да установят всички релевантни факти, свързани с нейното съгласие, по-конкретно нейният и на сочените за извършители психологически профили. По отношение на становището на организацията, конституирана като трета страна (European Roma Rights Center) Съдът посочва, че жалбоподателката не твърди, нито в жалбата си, нито в рамките на националното производство, че сочените недостатъци на разследването се дължат на предразсъдъци, породени от ромския ѝ произход.

Според Съда начинът, по който е водено разследването до м. септември 2017 г. не може да бъде критикуван, но впоследствие са допуснати съществени забавяния. Макар в постановлението си от 25.09.2017 г. окръжният прокурор да счита, че разследването е пълно, изминават девет месеца без да са извършени каквито и да е процесуално-следствени действия, преди районният прокурор да се произнесе с постановление. След това изминават повече от 15 месеца до произнасянето на районния съд по жалбата на пострадалата срещу постановлението за спиране на производството.

Съдът отбелязва, че в постановлението си окръжният прокурор посочва, че не са налице достатъчно доказателства за извършено изнасилване и изпраща материалите на районната прокуратура за разследване на престъпление по чл. 151 НК, очевидно имайки предвид показанията на един от заподозрените и заключенията на медицинската експертиза, които разкриват предходни сексуални контакти. При тези обстоятелства ЕСПЧ счита за парадоксално, че районният прокурор в постановлението си от 26.06.2018 г., без да са събрани нови доказателства, намира, че е налице основание да спре производството поради неразкриване на извършителя. Освен това, въпреки събраните доказателства за съвкупление с лице под 14-годишна възраст, указанията, дадени от окръжния прокурор и становището на адвоката на момичето, няма никакво заключение по отношение на това деяние, не е образувано наказателно производство и не са предприети никакви действия по разследване. Поради това, изглежда, че постановлението на районния прокурор не е основано на пълен и обективен анализ на доказателствата и пренебрегва очевидна линия на разследване, като по този начин компрометираща ефективността на производството. Жалбоподателката не е получила произнасяне по своето оплакване, което при необходимост да обжалва по съдебен ред на основание чл. 243 НПК, нито може да се надява на възобновяване при липсата на нова информация. Следователно разследването се оказва неспособно да доведе до установяване на фактите и разкриване на виновните лица.

С оглед изложеното ЕСПЧ приема, че разследването не отговаря на критериите за ефективност по чл. 3 и чл. 8 от Конвенцията. По отношение на сочената от правителството възможност за обжалване на отказа за възобновяване, Съдът намира, че с оглед мотива, посочен от прокурора, а именно неразкриване на извършителите, и предвид липсата на промяна в обстоятелствата, това средство за защита не е имало разумни изгледи за успех. По същия начин, теоретичната възможност разследването да бъде възобновено при установяване на извършител, не позволява да бъде считано, че то все още е висящо и жалбата до ЕСПЧ е подадена преждевременно. Следователно е налице нарушение на чл. 3 и чл. 8 от Конвенцията.

Съдът присъжда на жалбоподателката обезщетение за неимуществени вреди в размер на 7500 евро, както и 3000 евро за разходи и разноски.

■ „Али Реза срещу България“

жалба № 35422/16

Решение от 17.05.2022 г.⁶

Нарушение на чл. 5 § 1 от Конвенцията

Делото касае оплаквания по чл. 3, 8 и 13 от Конвенцията с оглед твърденията на жалбоподателя, че неговото експулсиране в Ирак ще го изложи на риск от нечовешко и унижително отношение и ще наруши правото на зачитане на личния и семейния му живот. Повдигнати са и оплаквания по 5 §§ 1 (f) и 4 от Конвенцията относно задържането на жалбоподателя с оглед неговото експулсиране. ЕСПЧ установява нарушение на чл. 5 § 1, като намира, че причината, обосноваваща първоначално задържането на жалбоподателя – висящо производство за експулсиране – не остава валидна през целия период. Останалите оплаквания Съдът обявява за недопустими. Съдът постановява, че не е необходимо да продължи разглеждането на оплакванията по чл. 3, 8 и 13 с оглед представените от правителството разяснения, че изпълнението на заповедта вече не е възможно, тъй като е изтекла предвидената в АПК 5-годишна давност. Експулсиране не би било възможно без издаването на нова заповед, която съгласно актуалната редакция на чл. 46, ал. 5 от ЗЧРБ би подлежала на обжалване със суспензивен ефект. Оплакването по чл. 5 § 4 за липсата на възможност да получи обезщетение за неговото задържане в нарушение на изискванията на чл. 5, Съдът обявява за недопустимо поради неизчерпване на вътрешноправните средства за защита.

Фактите и оплакванията

Със заповед от 30.06.2015 г. на председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“ (ДАНС) на жалбоподателя са наложени принудителни административни мерки – отнемане на правото на пребиваване, забрана да влиза на територията на България за срок от пет години и експулсиране. Според заповедта, която се позовава на вътрешно предложение от 29.06.2015 г., присъствието на жалбоподателя на територията на държавата застрашава националната сигурност.

⁶ <https://hudoc.echr.coe.int/?i=001-217247>

На 13.07.2015 г. г-н Али Реза подава жалба пред ВАС. Той се позовава на чл. 3 от Конвенцията и посочва, че връщането му в Ирак ще го изложи на риск от малтретиране. На основание чл. 8 от Конвенцията, той твърди, че е в дългосрочна връзка с българска гражданска. На адвоката на жалбоподателя е предоставена възможност да се запознае с вътрешното предложение и други класифицирани документи, съдържащи данни, че жалбоподателят е замесен в трафик на нелегални имигранти към Западна Европа.

С решение от 25.11.2015 г. ВАС отхвърля жалбата. Съдът намира, че представените документи съдържат конкретни факти, на които се основава заповедта за експулсиране и има голяма вероятност жалбоподателят да е участвал в описаните деяния, които представляват заплаха за националната сигурност. Освен това жалбоподателят е имал възможност да се запознае с тези факти и да ги оспори. Според ВАС жалбоподателят не е установил съществуването на семеен живот в България. По отношение на твърденията по чл. 3 от Конвенцията, ВАС отбелязва, че в заповедта не е указано в коя държава следва да бъде върнат жалбоподателят.

С отделна заповед от 30.06.2015 г. ДАНС нарежда жалбоподателят да бъде задържан за срок от шест месеца. С решение от 6.10.2015 г., потвърдено от ВАС на 15.03.2016 г., административният съд отхвърля жалбата срещу заповедта за неговото задържане като отчита от една страна, че съществува риск от укриване, а от друга страна, че жалбоподателят не успява да представи достатъчно гаранции, че няма да избегне изпълнението на мярката.

На 10.12.2015 г. дирекция „Миграция“ разпорежда удължаване срока на задържане за още шест месеца. На 25.01.2016 г. административният съд намира, че продължаването на задържането на жалбоподателя не е обосновано. Жалбоподателят е освободен на 29.01.2016 г.

Като се позовава на чл. 3, 8 и 13 от Конвенцията, жалбоподателят твърди, че неговото експулсиране в Ирак ще го изложи на риск от нечовешко и унижително отношение и ще наруши правото на зачитане на личния и семейния му живот. Жалбоподателят посочва, че подаването на жалба срещу заповедта за експулсиране няма суспензивен ефект, както и че не е могъл да оспори ефективно твърденията на властите, че престоят му в държавата представлява опасност за националната сигурност. Повдигнати са и оплаквания по чл. 5 §§ 1 (f) и 4 от Конвенцията (право на свобода и сигурност) относно задържането на жалбоподателя с оглед неговото експулсиране и сроковете, в които е разглеждана неговата жалба срещу задържането

Правото ЕСПЧ на първо място разглежда оплакванията по чл. 3, 8 и 13 от Конвенцията. Съдът посочва, че в допълнителното становище на правителството от 22.10.2021 г. е обяснено, че изпълнението на заповедта от 30.06.2015 г. вече не е възможно, тъй като е изтекла предвидената в АПК 5-годишна давност на изпълнителното основание. Експулсирането на жалбоподателя не би било възможно без издаването на нова заповед, която би подлежала на обжалване със суспензивен ефект съгласно чл. 46, ал. 5 от Закона за чужденците в Република България, в

редакцията от м. март 2021 г. Представено е писмо от ДАНС, в което е посочено, че валидността на въпросната заповед е изтекла на 1.07.2020 г. и не са предприети действия по нейното изпълнение.

ЕСПЧ посочва, че в редица случаи, когато жалбоподателят е получил разрешение за пребиваване и вече няма риск да бъде експулсиран, е приемал, че спорът е разрешен по смисъла на чл. 37 § 1 (b) от Конвенцията. В други хипотези, когато жалбоподателят не е получил разрешение за пребиваване и рискът от експулсиране не е напълно изчезнал, но от предоставената информация става ясно, че няма риск лицето да бъде върнато, Съдът е преценявал, че вече не е необходимо да продължи разглеждането на жалбата по смисъла на чл. 37 § 1 (c) от Конвенцията. В настоящия случай ЕСПЧ счита, че няма причина да се съмнява в сериозността на изразените от властите уверения, които са в съответствие с чл. 285 от Административнопроцесуалния кодекс. Освен това, няма непосредствен риск жалбоподателят да бъде експулсиран. В случай на нова заповед, тя би подлежала на съдебен контрол. **При тези обстоятелства Съдът счита, че не е необходимо да продължи разглеждането на оплакванията по чл. 3 и чл. 8 от Конвенцията. Съдът приема, че не е необходимо да разглежда и оплакването по чл. 13 от Конвенцията. С оглед изложеното Съдът заличава тези оплаквания.**

На следващо място ЕСПЧ разглежда оплакването по чл. 5 § 1 от Конвенцията. Съдът отхвърля възраженията на правителството за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита, поради това, че не е предявил искове по чл. 1 и чл. 2, ал. 1 Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ). ЕСПЧ отбелязва, че жалбоподателят би могъл да предяви такъв иск единствено за периода от 15.12.2015 г. до 29.01.2016 г., но не и за целият срок на задържане, каквото е неговото оплакване. По отношение на иска по чл. 2, ал. 1 ЗОДОВ, ЕСПЧ посочва, че тази разпоредба касае отговорността на разследващите органи, прокуратурата или съда, а задържането на жалбоподателя не е разпоредено от тези органи.

Продължителността на задържането по чл. 5 § 1 (f) не трябва да надвишава необходимото време за постигане на неговата цел. В настоящия случай жалбоподателят е бил задържан за близо седем месеца. Задържането е мотивирано от факта, че експулсирането не може да бъде извършено, тъй като жалбоподателят не притежава документи, които да му позволят да пътува. Макар забавянето при издаването на документи за пътуване да не е по вина на българските власти, изглежда че те не са предприели активни стъпки в тази насока – те са сезирали официално Посолството на Ирак за първи път през м. януари 2016 г. През това време властите са се опитвали единствено да го убедят да се върне доброволно, въпреки че той категорично е отказал, а в такава ситуация иракските власти отказват издаването на документи. Според ЕСПЧ компетентните органи е трябвало да са наясно за тези трудности. **С оглед изложеното ЕСПЧ намира, че причината, обосноваваща първоначално неговото задържане – висящо производство за експулсиране – не остава валидна през целия период. Следователно е налице нарушение на чл. 5 § 1 от Конвенцията.**

Оплакването на жалбоподателя по чл. 5 § 4 от Конвенцията за липсата на възможност да получи обезщетение за неговото задържане в нарушение на изискванията на чл. 5, Съдът обявява за недопустимо поради неизчерпване на вътрешноправните средства за защита. ЕСПЧ възприема възражението на правителството, че жалбоподателят е имал възможност да предяви иск на основание чл. 2, ал. 1, т. 2 ЗОДОВ. Съдът припомня заключенията си по други дела, че този иск представлява достъпно и адекватно средство за защита. В настоящия случай, твърдяното нарушение е приключило преди подаването на жалбата до ЕСПЧ, попада в обхвата на чл. 2, ал. 1, т. 2 ЗОДОВ и се е случило след влизането в сила на новата разпоредба. Липсата на съдебна практика не обосновава различен извод. Съдът счита, че дори представлява интерес поставянето на такъв въпрос пред националните съдилища, което да им позволи да приложат новата разпоредба. Съдът приема, че обсъжданото средство за защита предлага разумни изгледи за успех, като този извод може да бъде променен в зависимост от способността на националните съдилища да установят еднопосочна съдебна практика, която е в съответствие с изискванията на Конвенцията.

ЕСПЧ присъжда на жалбоподателя обезщетение за неимуществени вреди в размер на 3500 евро.

■ „Куцарови срещу България“ жалба № 47711/19

Решение от 7.06.2022 г.⁷

Няма нарушения на чл. 2 от Конвенцията в процесуален и материален аспект

Делото касае смъртта на сина на жалбоподателите, която настъпва докато бива транспортиран с полицейски автомобил от Института по психология на МВР към сградата на ГД „БОП“. Единодушно ЕСПЧ постановява, че българската държава не е нарушила чл. 2 от Конвенцията. На първо място, Съдът приема, че компетентните власти са предприели всички възможни стъпки, за да съберат доказателства по отношение на обстоятелствата около смъртта на лицето. Жалбоподателите са участвали в наказателното производство като граждански ищци и частни обвинители, имали са избран от тях повереник, представяли са доказателства пред съда и са отправяли искания за събиране на още доказателства. Оправдателните присъди по отношение на полицейските

⁷ <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-217879>

служители са предшествани от задълбочено разглеждане на делото по същество. Съдът счита, на следващо място, че настъпването на смъртта на сина на жалбоподателите не може да бъде приписано на насилие, упражнено от полицейските служители. ЕСПЧ намира също така, че те са изпълнили задължението си да защитят живота на лицето.

Фактите и оплакванията

Сутринта на 21 януари 2009 г. синът на жалбоподателите, Пламен Куцаров, е задържан във връзка с разследвано отвлечане на бизнесмен и е заведен в ГД „БОП“ за разпит. Впоследствие е откаран в Института по психология на МВР за извършване на полиграфско изследване. Към 20:00 ч. е разпоредено неговото връщане в сградата на ГД „БОП“ и около 20:30 ч. четирима полицейски служители го качват в служебен автомобил. Поставени са му белезници с ръце зад гърба и е настанен на задната седалка. Около 20:55 ч. един от служителите на ГД „БОП“ алармира своя висшестоящ, че задържаният не се чувства добре. Наредено е да бъде заведен в болница „Пирогов“ – задържаният е приет в 21:15 ч., а в 21:26 ч. е констатирана неговата смърт.

Двама служители на ГД „БОП“ са обвинени в причиняване на смърт поради немарливо изпълнение на служебните си задължения. През 2017 г. те са оправдани след като в назначена поредна експертиза мнозинството експерти приема, че синът на жалбоподателите е починал в резултат на остра сърдечно-съдова и дихателна недостатъчност с комбинирана генеза – употреба на амфетамин и анатомично изменение на сърдечния мускул – уголемено сърце.

Позовавайки се на чл. 2 (право на живот), чл. 3 (забрана на изтезанията и нечовешкото или унизително отношение) и чл. 6 (право на справедлив процес) от Конвенцията, жалбоподателите твърдят, че полицейските служители, конвоирали сина им, са отговорни за неговата смърт, а проведеното разследване не е достатъчно ефективно.

Правото

ЕСПЧ приема, че тези твърдения следва да бъдат разгледани единствено по чл. 2 от Конвенцията.

На първо място Съдът разглежда въпроса дали проведеното разследване за смъртта на Пламен Куцаров е било ефективно.

Разследването е извършено и наблюдавано от лица, които са независими спрямо участващите в инцидента служители. От самото начало разследващите органи са положили значителни усилия да съберат доказателствата, необходими за установяване на фактите. Критичните следствени действия – включително незабавен оглед на местопроизшествието, аутопсия, установяване и разпит на ключови свидетели, са своевременно извършени. Въз основа на събраните доказателства, през м. февруари 2009 г. са повдигнати обвинения на двама полицейски служители. Действията по разследване, предприети в периода от м. февруари 2009 г. до м. май 2010 г. способстват за

събирането на допълнителни доказателства, чрез които да се установи точната причина за настъпилата смърт и приноса на двамата обвиняеми. Назначени са още експертизи, включително комплексни медицински такива и е извършена повторна аутопсия. Според ЕСПЧ компетентните власти са предприели всички възможни стъпки, за да съберат доказателства по отношение на обстоятелствата около смъртта на сина на жалбоподателите. Поради това Съдът счита, че не са налице слабости в разследването и то в достатъчна степен отговаря на изискването за адекватност.

ЕСПЧ отбелязва, че и двамата жалбоподателите са участвали в наказателното производство. Те са конституирани като граждански ищци и частни обвинители, имали са избран от тях повереник, представяли са доказателства пред съда и са отправяли искания за събиране на още доказателства. По тяхно искане, както и по искане на прокурора, съдът е назначил допълнителна комплексна експертиза с цел установяване на точната причина за смъртта на Пламен Куцаров. Единадесетте експерти са били на различни мнения по този въпрос, като мнозинството заключава, че техният син е починал от сърдечно-съдова и дихателна недостатъчност с комбинирана генеза, докато останалите посочват, че вероятно смъртта е настъпила поради позиционна асфикция. Тези две теории са изследвани и в други експертизи, назначени в досъдебната фаза. Националният съд се е опитвал да установи кое от двете предположения се подкрепя от останалите доказателства. Теорията за позиционна асфикция е отхвърлена поради липса на доказателства, че горната част на тялото на Пламен Куцаров е била в позиция наклонена напред, докато се е возил в буса, или че е бил малтретиран. Тези фактически констатации са потвърдени при първото и второто обжалване. ЕСПЧ счита, че констатациите на националните съдилища не са произволни или прибързани и че се основават на задълбочен анализ на всички събрани доказателства. ЕСПЧ освен това посочва, че оправдателните присъди по отношение на полицейските служители са предшествани от задълбочено разглеждане на делото по същество.

Следователно не е налице нарушение на чл. 2 от Конвенцията в неговия процесуален аспект.

На второ място ЕСПЧ разглежда въпроса дали смъртта на Пламен Куцаров е вследствие упражнено насилие от страна на полицейските служители, които са го конвоирали.

След като той е загинал, докато е бил под контрола на властите, българската държава следва да представи „задоволително и убедително обяснение“ за настъпилата смърт. Правителството се позовава на изводите на националните съдилища, че синът на жалбоподателите е починал внезапно от сърдечно-съдова и дихателна недостатъчност. ЕСПЧ отбелязва, че достигайки до този извод, националните съдилища са взели предвид, наред с други съображения, големият брой приети експертни заключения и веществени доказателства, събрани в досъдебната и съдебната фаза, и са мотивирали своите решения. Следователно обяснението на властите за причината за смъртта на Пламен Куцаров са убедителни и нейното

настъпване не може да бъде приписано на насилие, упражнено от полицейските служители.

На последно място Съдът обсъжда дали полицейските служители са изпълнили задължението си да защитят живота на Пламен Куцаров.

ЕСПЧ посочва, че той се е почувствал зле внезапно докато се е возел в полицейският автомобил, придружен от четирима служители. Те са имали задължение да му окажат помощ. ЕСПЧ отбелязва, че при аутопсията са установени патологични промени в сърцето и други вътрешни органи на Пламен Куцаров. Полицейските служители, които не са знаели и не е имало как да знаят за тях, са били изправени пред неочаквано и непредвидимо събитие и са положили необходимите усилия, чрез извършване на сърдечен масаж и изкуствено дишане. Поради това Съдът счита, че бързата реакция при оказване на помощ на задържания след като се е почувствал зле, навременната заповед да бъде откаран в болница за оказване на спешна помощ и незабавното изпълнение на тази заповед, изключват нарушение на задължението на властите да защитят живота на сина на жалбоподателите.

Следователно не е налице нарушение на чл. 2 от Конвенцията и в материален аспект.

■ „И. Г. Д. срещу България“ жалба № 70139/14

Решение от 7.06.2022 г.⁸

**Нарушение на чл. 5 § 4 от Конвенцията
Нарушение на чл. 8, самостоятелно и във връзка с
чл. 13 от Конвенцията**

Делото касае настаняването на малолетно лице в специализирани институции (социално-педагогически интернат и възпитателно училище-интернат) в периода от 2011 г. до 2015 г. на основание извършени от него редица правонарушения. Към момента на неговото първоначално настаняване, жалбоподателят е на 11 г. През 2015 г., след изтичане на максимално позволеният от закона срок, жалбоподателят е преместен в „защитено жилище“. ЕСПЧ намира нарушение на чл. 5 § 4 от Конвенцията поради това, че законодателството не предвижда периодичен автоматичен преглед от съда на настаняването. Съдът приема също, че е налице нарушение и на чл. 8, самостоятелно и във връзка с чл. 13 от Конвенцията. ЕСПЧ

⁸ <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-217555>

заклучава, че властите не са приложили теста за най-добрия интерес на детето, проведените производства не са включвали гаранции, пропорционални на сериозността на намесата и важността на засегнатите интереси, и властите не са изпълнили задълженията си да предприемат стъпки, които да благоприятстват събирането на майката и детето и да отговорят на неговите индивидуални обстоятелства.

**Фактите и
оплакванията**

Жалбоподателят е роден през 2000 г., а родителите му се разделят през 2001 г. Детето е било подложено на домашно насилие от ранна възраст, първоначално от неговата баба, с която е живяло от 2004 г. до 2007 г., впоследствие от баща си, с когото е живяло от 2009 г. до 2010 г. В различни моменти то е живяло и с майка си, която имала агресивен партньор. Поради извършването на няколко противообществени прояви, включително предизвикване на пожар и сексуални посегателства над малолетни, по решение на властите, в периода от 2011 г. до 2015 г. момчето е настанено в специализирани институции. Решенията са взети по реда на Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

През 2013 г. върху жалбоподателя е упражнено насилие от страна на служител в интерната, чието колело той повредил. Ритан е в областта на гениталиите, удрян е по главата с чанта за лаптоп, налаган е с дървена пръчка по гърба и задните части. Поради това бива преместен в друга институция, на 400 км. от дома на неговата майка. Майката на детето безуспешно обжалва решението за преместване. В края на м. април 2015 г. жалбоподателят напуска специализираната институция и е настанен в „защитено жилище“ по реда на Закона за закрила на детето.

Пред ЕСПЧ жалбоподателят повдига оплакване по чл. 5 § 4 (право на обжалване законосъобразността на задържането пред съд, който да се произнесе в кратък срок) от Конвенцията относно невъзможността за периодичен преглед на неговото настаняване в интернатите, както и по чл. 8 (неприкосновеност на личния и семейния живот) и чл. 13 (право на ефективни правни средства за защита) от Конвенцията поради липсата на контакт с неговата майка.

Правото

ЕСПЧ отбелязва, че в предходни дела срещу България е разглеждал сходни мерки и е приел, че това настаняване се равнява на мярка за лишаване от свобода. Съдът отбелязва, че в случая е осъществен съдебен контрол като част от първоначално постановеното на 28.11.2011 г. настаняване. ЕСПЧ също така посочва, че съгласно приложимото национално законодателство в релевантния период, малолетните лица, настанени в специализирани институции не са имали възможност да искат преразглеждане на мярката от съда. Преразглеждане е възможност по инициатива на местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. Майката на жалбоподателя

е подала молба до комисията, която сама е разгледала ситуацията на детето, и я е отхвърлила. Комисията не е имала задължение да отнесе въпроса до съда.

ЕСПЧ също така отбелязва, че решението на Районен съд – Сливница от 11 ноември 2013 г. включва разглеждане на продължаване настаняването на жалбоподателя в социално-педагогически интернат. Въпреки това съдът не е анализирал подробно ситуацията на детето и не е взел предвид претърпяното от него малтретиране. Националният съд е констатирал единствено, че данните за упражнено насилие срещу жалбоподателя в училището в Стралджа поражда необходимост от смяна на институцията. Освен това, нито от данните по делото, нито от самото законодателство, произтича възможност за съда да се произнесе относно евентуално прекратяване на настаняването. Законосъобразността на лишаването на свобода на жалбоподателя, освен това, не е била разгледана от националните съдилища в нито един момент по време на неговия престой в институциите в периода от 2010 г. до 2015 г.

ЕСПЧ отбелязва, че мярка, която води до лишаването от свобода на малолетен или непълнолетен, макар и с образователна цел по своя характер, има отражение върху физическото, емоционалното, социалното и когнитивното развитие. Поради това Съдът намира, че е от първостепенно значение националното право да предлага достатъчно по честота периодично преразглеждане на законосъобразността на такава мярка. Този периодичен преглед трябва да дава възможност на съдилищата своевременно да постановят подходящи решения според личните обстоятелства на малолетните лица, така че да ги предпазят от продължаване на лишаването от свобода при наличието на други възпитателни алтернативи. ЕСПЧ освен това припомня, че властите са задължени да гарантират, че задържането на малолетни лица се предприема само в краен случай, с оглед най-добрия интерес на детето, както и че тази мярка цели предотвратяване на сериозни рискове за развитието на детето. В случай, че тези критерии вече не са налице, отпада основаниято за лишаването от свобода.

В заключение, Съдът приема, че националното законодателство не предвижда автоматичен периодичен контрол от съд на обсъжданото настаняване. **Следователно властите не са предоставили на жалбоподателя възможност за преразглеждане през редовни интервали на необходимостта от неговото настаняване в социално-педагогически интернат, в нарушение на чл. 5 § 4 от Конвенцията.**

Във връзка с оплакването по чл. 8 от Конвенцията, Съдът посочва, че намесата в правата на жалбоподателя е била предвидена в закона и е преследвала легитимна цел. По отношение на това дали намесата е била необходима в едно демократично общество, ЕСПЧ отбелязва, че когато се засяга правото на зачитане на личния и семейния живот, интересът на детето поставя на националните власти задължение да обмислят предприемането на мерки с възможно най-нисък интензитет.

Няколко аспекта по делото показват, че ситуацията на жалбоподателя е била несигурна, че взаимоотношенията с неговата майка е следвало да бъдат насърчавани и, че е била необходима

специална грижа за неговото развитие и благополучие. Въпреки това социалните власти и съдът, макар да са били наясно с тези обстоятелства, не са ги анализирали, отчитайки най-добрия интерес на детето. Властите не са отчели и проблема с отдалечеността на институциите от дома на неговата майка – единственият близък роднина, проявявал интерес към него, както и неоспоримия негативен ефект върху възможността да поддържат контакт.

ЕСПЧ също така отбелязва, че настаняването е продължило три години, колкото е максималният законов срок. Настаняването е постановено като универсално решение с цел преди всичко защита на обществото от жалбоподателя поради неговото девиантно поведение, а не като предоставяне на възпитателна подкрепа на детето с участието на неговата майка.

Поради това Съдът заключава, че основният мотив на властите е бил да накажат жалбоподателя за неговите прояви. Жалбоподателят – юноша в период на психологически и социални промени, чиято майка се стреми да изпълни задълженията си като родител – е бил настанен в интернат без реални опити за намиране на мерки с по-нисък интензитет. Властите не са намерили за необходимо да анализират ситуацията на жалбоподателя след претърпяното насилие в първата институция. През тези три години не е сметено за нужно да се прецени дали условията на настаняване са от полза за жалбоподателя, дали са благоприятствали възстановяване на връзката с неговата майка и дали са предоставили перспектива да се събере със семейството си.

С оглед изложеното, ЕСПЧ заключава, че властите не са приложили теста за най-добрия интерес на детето, проведените производства не са включвали гаранции, пропорционални на сериозността на намесата и важността на засегнатите интереси, и властите не са изпълнили задълженията си да предприемат стъпки, които да благоприятстват събирането на майката и детето и да отговорят на неговите индивидуални обстоятелства. Следователно е налице нарушение на чл. 8 самостоятелно, и във връзка с чл. 13 от Конвенцията.

ЕСПЧ присъжда на жалбоподателя обезщетение за неимуществени вреди в размер на 6 000 евро, както и 2 451 евро за разходи и разноски.

■ „Стойнова срещу България“ жалба № 56070/18

Решение от 14.06.2022 г.⁹

Нарушение на чл. 14 във вр. с чл. 2 от Конвенцията

Делото касае убийство по хомофобски подбуди на 26-годишния син на жалбоподателката. ЕСПЧ установява нарушение на чл. 14 във вр. с чл. 2 от Конвенцията, тъй като макар българските съдилища да са установили ясно, че мотивът за нападението е бил омразата на нападателите към хомосексуалистите, това не е имало осезаеми правни последици. Според ЕСПЧ това се дължи основно на факта, че българското наказателно право не предоставя на съдилищата възможност за реакция различна от начина, по който те са разгледали делото.

Фактите и оплакванията

На 30 септември 2008 г. трима младежи пребиват и душат до смърт сина на жалбоподателката в Борисовата градина в София. Нападателят са част от група гимназисти, които прекарвали времето си в парка и набелязвали за нападение хора, които възприемали като хомосексуалисти. На следващата сутрин преминаващ през парка човек открива тялото на жертвата и се обажда в полицията.

И тримата нападатели са арестувани през юни 2010 г. Те са установени, тъй като един от тях използва телефона на жертвата за няколко месеца след убийството. Срещу двама от тях (третият остава свидетел) е проведено наказателно производство и са признати за виновни в квалифициран състав на убийство, за това, че са умъртвили жертвата по особено мъчителен начин. Съдилищата не приемат, че убийството е извършено по хулигански подбуди, което би било допълнително отегчавашо обстоятелство и постановяват, че е налице разлика между хомофобски и хулигански подбуди. При определяне на наказанията първоинстанционният и въззивният съд намират, че хомофобският мотив за нападението е индивидуално утежняващо вината обстоятелство. През м. юни 2018 г. ВКС, потвърждавайки вината на подсъдимите, им определя съответно 10 години и 4 години лишаване от свобода. Тези наказания са под законоустановения минимум. При определянето им съдът взема предвид множество смекчавачи вината обстоятелства, включително чистото съдебно минало на подсъдимите, ниската им възраст, както обстоятелството, че производството е продължило дълго.

⁹ <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-217701>

Позовавайки се на чл. 14 (забрана на дискриминацията) във връзка с чл. 2 (право на живот) жалбоподателката твърди, че отговорът на българските власти спрямо хомофобските подбуди, стоящи в основата на убийството на нейния син, е неадекватен най-вече поради липсата на законови разпоредби, които да определят подобни мотиви като квалифициращ признак за престъплението убийство.

Правото ЕСПЧ посочва, че съгласно НК, убийство, провокирано от омраза спрямо действителната или предполагаема сексуална ориентация на жертвата не е квалифициран състав, нито по друг начин се приема като по-тежко престъпление поради специфичния дискриминационен мотив, който е в основата му.

Този недостатък не е преодолян от съдилищата, тъй като те са отказали да приемат тази омраза като породена от хулигански подбуди. Още повече, от мотивите им не става ясно каква тежест се придава на хомофобските мотиви в цялостната им оценка за индивидуалните отегчаващи и смекчаващи вината обстоятелства за целите на определяне на наказанието. ЕСПЧ отбелязва, че ВКС дори не е споменал хомофобските подбуди при анализа на наказанията, които следва да бъдат наложени.

Действително, обичайният подход на българските съдилища да определят наказанието в рамките на предвидения в закона размер е основан на цялостна оценка на всички смекчаващи и отегчаващи вината обстоятелства, поради което по принцип не е възможно да се придаде специфична тежест на някое от тях.

В заключение, макар българските съдилища да са установили ясно, че мотивът за нападението е бил омразата на нападателите към хомосексуалистите, това не е имало осезаеми правни последици. Според ЕСПЧ това се дължи основно на факта, че българското наказателно право не предоставя на съдилищата възможност за реакция отколкото на начина, по който те са разгледали делото.

На основание чл. 46 от Конвенцията Съдът посочва, че българската държава трябва да гарантира, че нападения (по-конкретно такива, довели до смърт на жертвата), провокирани от омраза срещу действителната или предполагаема сексуална ориентация на лицето, по някакъв начин ще се считат като по-тежки.

ЕСПЧ присъжда на жалбоподателката обезщетение за неимуществени вреди в размер на 7 000 евро, както и 3 183,90 евро за разходи и разноски.

■ „Христова и други срещу България“
жалба № 48411/15

Решение от 14.06.2022 г.¹⁰

Нарушение на чл. 8 от Конвенцията
Нарушение на чл. 13 от Конвенцията

Делото касае претърсване и изземване във вилата на жалбоподателите. ЕСПЧ установява нарушения на чл. 8 и чл. 13 от Конвенцията поради липсата на предварително разрешение или на ефективен последващ контрол относно законосъобразността и необходимостта от претърсването и изземването. Съдът посочва, че оценката относно неотложността на предприетите процесуално-следствени действия при одобряването от съдия на съответния протокол, е извършена стереотипно, без специфични мотиви, свързани с конкретните обстоятелства по случая.

27

**Фактите и
оплакванията**

На 26 март 2015 г. е извършено претърсване и изземване във вилата на жалбоподателите без предварително разрешение на съдия. Иззети са различни оръжия и боеприпаси. Срещу един от жалбоподателите е образувано досъдебно производство за незаконно притежание на огнестрелни оръжия и боеприпаси. Протоколът за извършеното претърсване и изземване е одобрен на 27 март 2015 г. от съдия в Районен съд - Монтана. Като посочва, че търсените предмети по принцип лесно биха могли да бъдат скрити или преместени, районният съд приема, че това е неотложен случай, при който претърсването е било единственият начин да се съберат и запазят доказателствата, както и че процесуалните правила са спазени. През октомври 2015 г. районната прокуратура прекратява образуваното наказателно производство.

Позовавайки на чл. 6 § 1, чл. 8 и чл. 13 от Конвенцията, жалбоподателите се оплакват от извършеното претърсване и изземване и от липсата на вътрешноправни средства за защита.

Правото

ЕСПЧ отхвърля възраженията за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита като посочва, че при липсата на твърдения за упражнено спрямо жалбоподателите насилие или неправомерно отношение по време на претърсването и изземването, компенсаторните средства, посочени от правителството (иск по ЗОДОВ или ЗЗД), не могат да се приемат за достатъчно ефективни. Съдът отхвърля и възражението, че посоченият

¹⁰ <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-218061>

имот не може да се счита за жилище по смисъла на чл. 8 от Конвенцията.

Съдът отбелязва, че в решенията си по делата „Говедарски срещу България“ и „Стоянов и други срещу България“ вече е установил, че при липсата на предварително разрешение или ефективен последващ контрол относно законосъобразността и необходимостта от претърсването и изземването, тези следствени действия не са придружени от достатъчно гаранции срещу произвол, поради което не могат да се приемат за „предвидени в закона“ по смисъл на чл. 8 от Конвенцията. Според Съда тези изводи са приложими и по настоящото дело, доколкото оценката за неотложност на действията по претърсване и изземване е извършена стереотипно, без специфични мотиви, свързани с конкретните обстоятелства по случая. Следователно е налице нарушение на чл. 8 от Конвенцията.

Препращайки към изводите си по делото „Посевини срещу България“, ЕСПЧ приема, че е налице нарушение и на чл. 13 от Конвенцията поради липсата на средства за обжалване на законосъобразността на извършеното претърсване и изземване. Съдът приема, че не е необходимо да разглежда отделно оплакването по чл. 6 § 1 от Конвенцията и присъжда на жалбоподателите обезщетение за неимуществени вреди в общ размер на 2500 евро, както и 2000 евро за разходи и разноски.

■ „I. В. срещу България“ жалба № 105/14

Решение от 17.05.2022 г.¹¹

Решение по допустимост

Делото касае оплаквания по редица разпоредби от Конвенцията във връзка с осъждането на жалбоподателя за създаването на снимки, сметени за порнографски материал по чл. 159, ал. 1 от НК. В наказателното производство е проведено съкратено съдебно следствие и срещу присъдата на районния съд не е подадена въззивна жалба. ЕСПЧ приема, че с оглед пропуска да подаде въззивна жалба и да повдигне оплаквания по чл. 8 и чл. 10 от Конвенцията пред националните съдилища, изрично или по същество, жалбоподателят ги е лишил от възможността да разгледат и евентуално предотвратят твърдените нарушения на Конвенцията. С оглед изложеното, Съдът отхвърля оплакванията по чл. 7, чл. 8 и чл. 10 поради неизчерпване на вътрешноправните средства за защита.

¹¹ Решението е обявено на 16.06.2022 г.
<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-218084>

Оплакването по чл. 13 от Конвенцията Съдът обявява за явно необосновано.

Фактите и оплакванията

Жалбата касае оплаквания по чл. 7 (неналагане на наказание без закон), чл. 8 (право на зачитане на личния живот), чл. 10 (свобода на изразяването на мнение) и чл. 13 (ефективни правни средства за защита) от Конвенцията във връзка с осъждането на жалбоподателя за създаването на снимки, показващи голите тела на две жени, сметени за порнографски материал по чл. 159, ал. 1 НК. По искане на защитника на жалбоподателя при повторното разглеждане на наказателното дело от районния съд е проведено съкратено съдебно следствие по чл. 370 и сл. от НПК. Жалбоподателят признава всички факти, така както са описани в обвинителния акт и се съгласява да не се събират допълнителни доказателства. В последната си дума жалбоподателят се признава за виновен, изразява съжаление за стореното и моли за пониско наказание. На 20 септември 2011 г. районният съд, приемайки че изявленията на жалбоподателя се подкрепят от събраните доказателства в досъдебното производство, го признава за виновен и му налага наказание пробация. Присъдата не е обжалвана в предвидения 15-дневен срок.

На 19 март 2012 г. жалбоподателят подава искане за възобновяване на делото на основание чл. 422 ал. 1, т. 5 от НПК до ВКС. Според него от свидетелските показания не се установявало, че той е създал порнографските снимки и районният съд не е взел предвид твърдението за неяснота на понятието „порнографски материал“ според националното законодателство, съдържащо се в една от експертизите, назначени при предишно разглеждане на делото от първоинстанционния съд.

На 28 юни 2013 г. ВКС оставя без уважение искането за възобновяване. По оплакванията, касаещи фактите и доказателствата, ВКС се позовава на проведеното съкратено съдебно следствие и съгласието на жалбоподателя да не бъдат събирани допълнителни доказателства. ВКС не установява нарушения на материалния закон или процесуалните правила, както и недостатъци, които да обосноват възобновяване на делото.

Правото

Пред ЕСПЧ българската страна повдига няколко възражения за недопустимост на жалбата, едно от които е пропускът първоинстанционната присъда да бъде обжалвана пред окръжния съд. Представена е и съдебна практика относно случаи, в които въззивната инстанция е оправдала подсъдимите, въпреки съкратеното съдебно следствие, проведено на първа инстанция.

ЕСПЧ възприема възраженията и посочва, че жалбоподателят е пропуснал възможността да подаде въззивна жалба. Въззивният съд е бил компетентен да установи дали наистина жалбоподателят е създал порнографските материали, както и да разгледа въпросите, касаещи правната квалификация, включително дали приложимото законодателство е достатъчно ясно. Поради това Съдът посочва, че

няма основание да се съмнява в ефективността на производството пред въззивната инстанция по отношение на оплакването по чл. 7 от Конвенцията.

ЕСПЧ отбелязва, че ВКС не е инстанция, в чиито обхват се включва установяването на факти, поради което отхвърля аргумента на жалбоподателя, че подаването на искане за възобновяване е идентично с подаването на въззивна жалба. Пропускайки да сезира въззивния съд, жалбоподателят се е лишил от възможността националния съд да разгледа същността на неговите оплаквания.

По отношение на оплакванията по чл. 8 и чл. 10 от Конвенцията Съдът посочва, че жалбоподателят не ги е повдигнал пред националните съдилища.

В заключение ЕСПЧ посочва, че с оглед пропуска да подаде въззивна жалба и да повдигне оплаквания по чл. 8 и чл. 10 пред националните съдилища, изрично или по същество, жалбоподателят ги е лишил от възможността да разгледат и евентуално предотвратят твърдените нарушения на Конвенцията. С оглед изложеното, Съдът отхвърля оплакванията по чл. 7, чл. 8 и чл. 10 от Конвенцията поради неизчерпване на вътрешноправните средства за защита. Оплакването по чл. 13 от Конвенцията Съдът обявява за явно необосновано. Поради обявяването на жалбата за недопустима на това основание ЕСПЧ не разглежда останалите възражения по допустимост на правителството относно неспазването на преклузивния 6-месечен срок и злоупотреба с правото на индивидуална жалба.

■ „ГБМ Метал ЕООД и НОРЕКС ТК ООД
срещу България“
жалба № 10843/14

Решение от 17.05.2022 г.¹²

Решение по допустимост

Делото касае оплаквания по чл. 1 от Протокол № 1 и чл. 6 § 1 от Конвенцията по повод приетия през 2007 г. Общ устройствен план на София, който ограничава ползването на земя, собственост на двете дружества. ЕСПЧ приема, че оплакването по чл. 1 от Протокол № 1 е подадено след изтичане на шестмесечния срок. Съдът намира, че подадената жалба до Върховния административен съд срещу приетия план през 2013 г. изглежда напълно неуместна и с голяма вероятност не би имала успех. Поради това окончателният акт за целите на чл. 35 § 1 от Конвенцията е Общият устройствен план, с който части от техните имоти са включени в „зелена зона“. Съдът отбелязва, че планът е влязъл в сила на 28.01.2007 г., а жалбата до него е подадена през януари 2013 г. Оплакването по чл. 6 § 1 от Конвенцията поради това, че ВАС е обявил жалбата им за недопустима, Съдът отхвърля като явно необосновано.

**Фактите и
оплакванията**

Делото касае приетия през 2007 г. Общ устройствен план на гр. София, който ограничава ползването на земя, собственост на двете дружества – жалбоподатели, безсмисляйки според тях направената инвестиция за покупка на имотите. Двата парцела се намират в околностите на гр. София и са купени от дружествата през 1997 г. и 2002 г. Съгласно Общия устройствен план за гр. София, в сила към онзи момент, двата имота са били предназначени за ниско строителство.

През 1997 г. Общинския съвет на София инициира процедура за приемане на нов Общ устройствен план. Проектът е изготвен през 2002 г. и през следващите години е предмет на консултации с обществеността и неправителствени организации, съгласуване с държавни органи, екологична оценка. Планът е приет през 2006 г.: част от него е одобрена с решение на Министерския съвет от 17.03.2006 г., а друга част е включена в акт на Народното събрание. И двата акта влизат в сила на 28.01.2007 г. Според приетия Общ устройствен план около

¹² Решението е обявено на 16.06.2022 г.
<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-218085>

30 000 кв. м. от земята на двете дружества е включена в „зелена зона“, което означава, че не е позволено никакво строителство с изключение на такова с малък обем и с развлекателни цели.

През 2006 г. и 2007 г. двете дружества се свързват с Общината, за да се оплачат от включването на техните земи в „зелена зона“, но са информирани, че на този етап вече не е възможно да се извършват промени в плана. Подадената от тях в началото на 2013 г. жалба до ВАС срещу решението на Министерския съвет от 17.03.2006 г., е обявена за недопустима на 02.08.2013 г.

Дружествата повдигат оплакване по чл. 1 от Протокол № 1 (защита на собствеността). Позовавайки се на чл. 6 § 1 от Конвенцията те се оплакват, че им е отказан достъп до съд за разглеждане на тяхната жалба от ВАС.

Правото В производството пред ЕСПЧ правителството повдига възражение, че оплакването по чл. 1 от Протокол № 1 е подадено след изтичане на шестмесечния срок, предвиден в чл. 35 § 1 от Конвенцията. Според правителството началният момент, от който е започнал да тече срокът за подаване на жалба, е влизането в сила на новия общ устройствен план в началото на 2007 г. Подадената от дружествата жалба пред ВАС през 2013 г. е била явно лишена от смисъл. Обжалването на общите устройствени планове е било изрично забранено от националното законодателство, още повече по отношение на град София, за който планът е одобрен с акт на Народното събрание, който не подлежи на обжалване от физически лица. Освен това изрично е забранена и промяната на предназначението на териториите, попадащи в „зелена зона“. Също така, жалбата е подадена седем години след влизане в сила на плана. Очевидно неуместно е и позоваването от дружеството на Конвенцията от Орхус, тъй като искането им за достъп до обжалване на общия устройствен план не се основава на твърдения, свързани с правото им на адекватна околна среда.

ЕСПЧ посочва, че аргументите на правителството повдигат сериозни съмнения за ефективността на средството за защита, използвано от жалбоподателите през 2013 г., като жалбоподателите не са отговорили по никакъв начин на тези възражения.

С оглед изложеното ЕСПЧ приема, че подадената от дружествата жалба до ВАС през 2013 г. изглежда напълно неуместна и с голяма вероятност не би имала успех. Поради това окончателният акт за целите на чл. 35 § 1 от Конвенцията е Общият устройствен план, с който части от техните имоти са включени в „зелена зона“. Съдът отбелязва, че планът е влязъл в сила на 28.01.2007 г., а жалбата до него е подадена през януари 2013 г., след изтичане на 6-месечния срок.

По отношение на оплакването по чл. 6 § 1 от Конвенцията Съдът посочва, че ВАС е обявил жалбата на дружествата за недопустима, тъй като националното право не предвижда възможност за обжалване на общите устройствени планове, а аргументите, основани на Конвенцията от Орхус са неубедителни. Според ЕСПЧ националните съдилища са разгледали допустимостта на жалбата и са изложили адекватни мотиви, поради което оплакването за отказ от достъп до съд е явно необосновано.

С оглед изложеното ЕСПЧ обявява жалбата за недопустима.

■ „Кехайов срещу България“
жалба № 31067/15

Решение от 17.05.2022 г.¹³

Решение по допустимост

Делото касае оплакване по чл. 6 § 2 от Конвенцията за нарушение на презумпцията за невинност в контекста на дисциплинарно производство срещу жалбоподателя, проведено едновременно с наказателно производство срещу него. ЕСПЧ отхвърля оплакването като явно необосновано по следните причини. Разглежданите правонарушения в двете производства са различни. Производствата са проведени от различни органи, като дисциплинарният установява относимите факти самостоятелно. Административният, а не наказателният съд, е разгледал законосъобразността на заповедта на министъра на вътрешните работи. В решенията си ВАС се е ограничил до установяване на дисциплинарната отговорност на жалбоподателя за нарушаване на неговите служебни задължения, без да засяга въпроса за наказателната му отговорност. Формулировките, използвани в мотивите на съдебните решения не навеждат към формиране на извод, че жалбоподателят е виновен в извършването на престъпление.

**Фактите и
оплакванията**

На 19 януари 2013 г. жалбоподателят, който е разследващ полицай, е обвинен в подкуп за това, че е поискал от Е.К. сумата от 5000 лв., за да прекрати наказателно производство срещу него. На 21 ноември 2014 г., като приема, че обвиненията срещу жалбоподателя не са доказани, СРП прекратява наказателното производство.

Междувременно, министърът на вътрешните работи образува дисциплинарно производство срещу жалбоподателя за това, че при изпълнение на задълженията си, с гореописаните действия, е уронил престижа на службата. Дисциплинарното производство е поверено на дисциплинарен орган, състоящ се от трима инспектори, които искат, но им е отказан достъп до висящото наказателно производство. Дисциплинарният орган самостоятелно събира доказателствата, необходими за установяване на фактите: изявления от свидетели и от

¹³ Решението е обявено на 16.06.2022 г.
<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-218086>

жалбоподателя, както и писмени доказателства. На 5 март 2013 г. Министърът на вътрешните работи налага на жалбоподателя дисциплинарно наказание „уволнение“ поради тежко нарушение на служебната дисциплина.

Върховният административен съд, тричленен и петчленен състав, отхвърлят жалбата на г-н Кехайов срещу заповедта за дисциплинарното му уволнение. С окончателно решение от 23 януари 2015 г. ВАС приема, че заповедта е издадена в съответствие с материалния закон и процесуалните правила. В проведеното дисциплинарно производство категорично е установено, че жалбоподателят е поискал посочената сума от лицето, за да прекрати наказателното производство срещу него, което е в нарушение на етичните правила за поведение на държавните служители в Министерство на вътрешните работи. Съдът подчертава, че дисциплинарната отговорност на жалбоподателя не зависи от установяване на неговата наказателна отговорност, поради което може да бъде ангажирана преди приключването и независимо от изхода на наказателното производство срещу него.

Пред ЕСПЧ жалбоподателят повдига оплакване по чл. 6 § 2 от Конвенцията (презумпция за невинност).

Правото ЕСПЧ се позовава на развитите в практиката си критерии по прилагането на чл. 6 § 2 от Конвенцията в случай на две паралелни производства, провеждани срещу едно и също лице. Накратко: 1) чл. 6 § 2 не изключва възможността за провеждането на две паралелни производства, наказателно и дисциплинарно, срещу едно и също лице относно едни и същи факти; 2) няма задължение за спиране на дисциплинарното производство до приключване на наказателното; 3) налагането на дисциплинарно наказание независимо от изхода на наказателното производство е приемливо въз основа на по-ниския стандарт за доказване в контекста на дисциплинарното производство; 4) властите, разглеждащи дисциплинарната отговорност и компетентните съдилища трябва да останат в кръга на своята компетентност и да не коментират наказателната отговорност на съответното лице вместо наказателните съдилища.

В настоящия случай ЕСПЧ намира, че не е налице нарушение на чл. 6 § 2 от Конвенцията поради следните причини. На първо място, разглежданите правонарушения са различни – пасивен подкуп в рамките на наказателното производство, и нарушаване на служебната дисциплина и етичните правила за поведение на служителите в МВР, в дисциплинарното производство. На второ място, двете производства са проведени от различни органи, като дисциплинарният е установил фактите самостоятелно. Освен това административният, а не наказателният съд, е разгледал законосъобразността на заповедта на министъра на вътрешните работи. На последно място, в решенията си ВАС се е ограничил до установяване на дисциплинарната отговорност на жалбоподателя за нарушаване на неговите служебни задължения, без да засяга въпроса за наказателната му отговорност. ВАС е извършил независим анализ на документите в дисциплинарното дело и изрично е подчертал, че дисциплинарното производство е независимо от

наказателното, като формулировките, използвани в мотивите не навеждат към формиране на извод, че жалбоподателят е виновен в извършването на престъпление.

С оглед изложеното, ЕСПЧ постановява, че оплакването е явно необосновано и следва да бъде отхвърлено съгласно чл. 35 §3 (а) и 4 от Конвенцията.

■ „Угринова срещу България“ жалба № 75025/17

Решение от 17.05.2022 г.¹⁴

Решение по допустимост

Делото касае оплаквания по чл. 1 от Протокол № 1 и чл. 13 от Конвенцията във връзка с продължителността на обезщетителна процедура за отчужден апартамент по реда на ЗТСУ. ЕСПЧ отхвърля жалбата като явно необоснована. Съдът разграничава настоящия случай от разгледаните по делото „Кирилова и др. срещу България“, като счита, че забавянията в процедурата след 2001 г. не могат да бъдат приписани на властите, които са заели активна позиция, непрестанно търсейки решения, докато жалбоподателката не успява в продължение на много години да отговори на тези усилия по смислен начин.

Фактите и оплакванията

Делото е от типа на разгледаните вече в решението „Кирилова и други срещу България“ оплаквания, както и в редица последващи дела, касаещи продължителни забавяния при предоставянето на обезщетение на жалбоподателите за техни имоти, отчуждени обикновено през 80-те години на миналия век по реда на ЗТСУ (отм.). В настоящия случай, къща в София, притежавана от жалбоподателката, е отчуждена през 1987 г. за изграждането на ведомствени блокове за служителите на МВР. Като обезщетение за нея е определен четиристаен апартамент в една от сградите, които следвало да бъдат построени.

Жалбоподателката повдига оплаквания по чл. 1 от Протокол № 1 и чл. 13 от Конвенцията поради неразумния срок на обезщетителната процедура.

Правото

В производството пред ЕСПЧ правителството възразява, че жалбоподателката е отговорна за забавянето при получаването на обезщетение. Още

¹⁴ Решението е обявено на 16.06.2022 г.
<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-218088>

през 2001 г. и 2002 г. МВР я уведомява, че сградата, в която е нейният апартамент, няма да бъде построена, поради което ще ѝ бъдат предложени алтернативни решения. През следващите години на жалбоподателката неколккратно са предлагани други апартаменти, но тя ги отказва. През 2005 г. МВР дори ѝ предлага сама да си избере апартамент от предлаганите на имотния пазар, който министерството да закупи. След като сделка не се осъществява с посочения от нея апартамент, МВР я кани да избере друг, което тя не прави. Министерството отново ѝ предлага друго жилище. Тя отказва, посочвайки, че предпочита да ѝ бъдат предоставени два по-малки апартамента вместо един голям. Жалбоподателката многократно предявява това свое изискване, макар да е уведомена, че законът не позволява подобна промяна на дължимото ѝ обезщетение. След понататъшни дискусии и предложения от страна на МВР, през 2019 г. жалбоподателката най-накрая се съгласява да получи като обезщетение ведомствения апартамент, в който е настанена след отчуждаване на нейния имот.

ЕСПЧ посочва, че обстоятелствата по настоящия случай не са сходни с тези по делото *Кирилова и други срещу България*, в което Съдът критикува националните власти за тяхното пасивно отношение и нежелание да търсят подходящо разрешение и да изпълнят задължението си за предоставяне на апартаменти на жалбоподателите. В настоящия случай след 2001 и 2002 г. МВР е демонстрирало активна позиция, непрестанно търсейки решения. Жалбоподателката е тази, която очевидно не успява в продължение на много години да отговори на тези усилия по смислен начин и забавянията в процедурата след 2001 г. или 2002 г. не могат да бъдат приписани на властите или на нежелание от тяхна страна да разрешат проблема.

Съдът посочва, че в предходния период, който попада в неговата юрисдикция (т.е. след ратификацията на Конвенцията на 7.09.1992 г.), действително е допуснато забавяне от девет или десет години. Страните обаче не представят детайли за релевантните събития от този период. С оглед липсата на информация и предвид факта, че 90-те години в България са период на значителни икономически сътресения, ЕСПЧ не счита, че властите необосновано не са изпълнили задълженията си спрямо жалбоподателката.

Поради изложеното и в светлината на всички материали, с които разполага, Съдът намира, че оплакванията на жалбоподателката не разкриват никакво нарушение на нейните права по Конвенцията или Протоколите към нея, поради което жалбата е явно необоснована.

■ Приятелски споразумения и едностранни декларации

Съдът заличи от списъка на делата жалбите „Петков срещу България“, жалба № 6580/15¹⁵, „Богданов и др. срещу България“, жалба № 45614/20 и 2 др.¹⁶, „Лазаров срещу България“, жалба № 56605/15, „Димитров и др. срещу България“, жалба № 7102/21 и 4 др.¹⁷, „Илиев срещу България и Русия“, жалба № 7743/10¹⁸, „Чивчибашиев и др. срещу България“, жалба № 2574/21 и 3 др.¹⁹. след одобряване на приятелски споразумения за изплащане на обезщетения на жалбоподателите.

Съдът заличи от списъка на делата и жалбата „Велев срещу България“, жалба № 11681/16²⁰ след одобряване на представената от правителствата едностранна декларация за изплащане на обезщетение на жалбоподателя.

---

¹⁵ <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-217336>

¹⁶ <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-218227>

¹⁷ <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-218576>

¹⁸ <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-218756>

¹⁹ <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-218228>

²⁰ <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-217976>